

ΘΕΑΤΡΟΝ

*Αΐθουσα Παρνασοῦ: Ἡ Βασίλισσα Σαββᾶ,
μονόπρακτον δράμα ὑπὸ Γεωργίου Τσοκοπούλου.*

Η ὑπόθεσις εἶνε πολυσύνθετος καὶ ἀπλουσιτάτη· Ἄπλουσιτάτη διότι εἰμπορεῖ νὰ συνοψισθῇ εἰς ὀλίγας λέξεις: Ἡ κυρία Βαραδᾶ, νεαρὰ σύζυγος πολιτευομένου — τὴν ἡμέραν τοῦ δράματος εἶνε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς — τὸν ὁποῖον ἠγάπησε καὶ ὑπανδρεύθη διὰ τὴν δόξαν του, — ἡ πολιτικὴ εἶνε ἡ μόνη δόξα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἰμπορεῖ νὰ θαμβωθῇ ἡ σημερινὴ Ἑλληνίς, — βλέπει ἔξαφνα ὅτι δὲν εἶνε διόλου εὐτυχὴς μὲ τὸν ἔνδοξον ἀλλὰ γηραιὸν τῆς ἀνδρα, καὶ φεύγει ζητοῦσα τὴν εὐτυχίαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πρώτου τυχόντος ἔραστοῦ, ἑνὸς παληανθρώπου, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔχει τὸ μέγα προτέρημα νὰ εἶνε νέος, ὠραῖος καὶ ἄδοξος.

Πολυσύνθετος δὲ διότι στηρίζεται εἰς τὴν γυναικίαν ψυχολογίαν, στολίζεται μ' ἓνα γραφικὸν θρύλον, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ πλαίσιον τοῦ ἔργου, κ' ἐξελίσσεται μὲ διάλογον κομψόν, πάντοτε ἔξυπνον καὶ κάποτε σπινθηροβόλον.

Ὅσον διὰ τὴν ψυχολογίαν, ὁ φίλος μου κ. Παπαντωνίου, ὁ ὁποῖος τὴν ἐπομένην τῆς παραστάσεως ἐδημοσίευσεν ἐκτενῆ ἀνάλυσιν εἰς τὸ «Ἄστν», τὴν συνοψίζει εἰς ὀλίγας δυνατὰς γραμμάς. «Εἶνε πραγματικῶς νόμος, λέγει, ὅτι ἡ γυναῖκα δὲν εἰμπορεῖ νὰ γαπήσῃ ὄν μεγαλύτερον τῆς χαριτωμένης τῆς μικρότητος. Ἡ γυναῖκα εἶνε πιστὴ μόνον εἰς τὴν γυναῖκα. Δὲν εἶνε πιστὴ πρὸς τὴν Δόξαν, ἐὰν ἡ Δόξα δὲν ἀσχολῆται μὲ τὶς κορδέλλες τῆς· δὲν εἶνε πιστὴ πρὸς τὸ Πνεῦμα, ἐὰν τὸ Πνεῦμα ἀγνοῇ τὸν τρόπον νὰ φιλῇ καθὼς πρόπει ταῦτάκι· δὲν εἶνε πιστὴ πρὸς τὸν Θρίαμβον ἐὰν ὁ Θρίαμβος εἶνε ἠλικιωμένος. Ἡ ἀνωτέρα ἀγάπη δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὴν συγκινήσῃ. Ἡ μικρὰ ἀγάπη, ἡ ὁποία σύρει μαζί τῆς ἓνα ραβασάκι, εἶνε τὸ ἰδανικόν τῆς. Ὁ μέγας συγγραφεὺς θὰ γυρίσῃ αἰφνιδίως καὶ θὰ ἰδῇ εἰς τὸ πλευρὸν τῆς γυναικὸς του τὸν ἀντιγραφεὺν του. Ὁ μέγας στρατηγὸς τὸν νεαρὸν ἀνθυπολοχαγὸν τοῦ ἐπιτελείου του». Αὐτὸ εἶνε! ἔστράφη ἀπαράλλακτα καὶ ὁ Βαραδᾶς, καὶ εἶδεν εἰς τὸ πλευρὸν τῆς γυναικὸς του τὸν νεαρὸν καὶ ἄσημον γείτονά του.

Ὅσον διὰ τὸν γραφικὸν θρύλον, εἶνε ὁ τῆς Βασιλίσσης Σαββᾶ, τὸν ὁποῖον γνωρίζετε: Ἡ βασίλισσα αὐτὴ, ἐλκυσθεῖσα ἀπὸ τὴν φήμην καὶ τὴν δόξαν τοῦ Σολομῶντος, ἦλθε νὰ τοῦ προσφέρῃ τὰ πλούσια δῶρα τῆς ἀγάπης τῆς. Ἀλλὰ τὸν ἤυρε γέροντα, ἐξηνητημένον ἀπὸ τοὺς ἔρωτας ἑπτακοσίων γυναικῶν, καὶ τὸ βράδυ, ὅταν ἠθέλησε, λέει, νὰ τῆς διαβάσῃ τὸ

«Ἄσμα Ἀσμάτων», ἐφόρεσε γυαλιὰ πρεσβυωπίας καὶ τὰ χέρια τοῦ ἔτρεμαν. . . Ἀπογοητευμένη ἡ βασίλισσα Σαββᾶ τὸν ἄφησε καὶ ἔφυγε. Ἀπαράλλακτα καὶ ἡ κυρία Βαραδᾶ ἀφίνει τὸν ἄνδρα τῆς καὶ φεύγει ἀπογοητευμένη, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἡ δόξα τοῦ, ἡ ὁποία τὴν εἶχεν ἐλκύσει, δὲν ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς.

Ὅσον διὰ τὸν διάλογον, λυποῦμαι πολὺ τοῦ δὲν ἔχω τὸ χειρόγραφον τῆς «Βασίλισσης Σαββᾶ» διὰ νάντι-γράφω ἐδῶ ὀλίγα μέρη. Σπανίως ἠκούσθη εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον διάλογος τόσο χαριτωμένος καὶ ἐπομένως τόσο ἀφύσικος. Διότι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἰς τὴν ζωὴν οἱ ἄνθρωποι δὲν ὁμιλοῦν ποτὲ τόσο εὐμορφα, τόσο ἔξυπνα, μὲ τόσο χιοῦμορ. Καὶ εἰμορῶ νὰ εἶπω ὅτι ἡ πραγματικὴ ἀξία τοῦ δραματίου εὐρίσκεται εἰς τὸν διάλογον αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἔχει κάπου-κάπου καὶ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ. Οὔτε ἡ ὑπόθεσις τῶν ὄντων εἶνε καθ'αυτὸ πρωτότυπος, οὔτε ἡ σκηνοθεσία, οὔτε ἡ ψυχολογία. Ὅλ' αὐτά, ὅσον ὠραῖα, κομψά, μετρημένα καὶ ἀληθινὰ καὶ ἂν εἶνε, ἔχουν κάτι τὸ τετριμμένον. Ἡ πρωτοτυπία, ἡ σχετικὴ τέλος πάντων πρωτοτυπία, τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ ἓνα δραματάκι χωρὶς ἀξιώσεις ἀναμορφώσεως τῆς θεατρικῆς τέχνης, ἔγκειται εἰς τὸ διάγραμμα, εἰς τὰς λεπτομερείας. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Τσοκοπούλου δὲν εἶνε βέβαια κάτι μέγα καὶ ρηξικέλευθον. Εἶνε ὅμως εὐμορφον, διασκεδαστικόν, ἐνδιαφέρον, —καὶ αὐτὸ νομίζω ἀρκεῖ.

Ἡ παράστασις ἐπέτυχε πολὺ καὶ τὸ κοινὸν ἔφυγεν εὐχαριστημένον. Ὁ κ. Βονασέρας, ὁ ὁποῖος ὑπεκρίθη τὸν Βαραδᾶν, ἀπέδειξεν ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν ἕκτακτον ἀντίληψίν τοῦ κ' εὐσυνειδησίαν. Ὑποθέτω, ὅτι ὅταν ἡ «Βασίλισσα Σαββᾶ» ξαναπαιχθῇ καμμίαν φορὰν μὲ γυναῖκας ἐφαμίλλους τοῦ Βονασέρα, θάρσῃ πολὺ περισσότερον. Ὅπωςδὴποτε, θὰ τῆς ἀξίζε νὰ παίξεται συχνά.